

2020-06-25
A2020/01468/JÄM**Arbetsmarknadsdepartementet**Jämställdhetsmyndigheten
Box 73
424 22 Angered

Uppdrag om utveckling av samordning avseende våldsförebyggande insatser

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Jämställdhetsmyndigheten att utveckla arbetet med våldsförebyggande insatser med fokus på pojkar och unga män. Jämställdhetsmyndigheten ska lämna förslag på hur samordningen mellan olika berörda myndigheter kan stärkas när det gäller primärpreventiva våldsförebyggande insatser för att förebygga mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i ungas partnerrelationer. Jämställdhetsmyndigheten ska även ta fram och lämna förslag om hur det våldsförebyggande arbetet kan följas upp på kort och lång sikt.

Förslagen ska tas fram i samverkan med Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Linköpings universitet (Barnafrid), Delegationen mot segregation, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna, bl.a. Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck), Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Statens skolverk och Socialstyrelsen.

Jämställdhetsmyndigheten ska inhämta synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och organisationer inom civilsamhället som arbetar med frågor om våldsförebyggande insatser till unga.

Regeringen beslutade 2016 om en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10). Strategin svarar mot det jämställdhetspolitiska delmålet Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Detta uppdrag ska ses som ett led i regeringens arbete med det delmålet.

För uppdragets genomförande får Jämställdhetsmyndigheten använda 1 750 000 kronor under 2020. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 12 – Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisition ska lämnas senast den 1 december 2020. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska betalas tillbaka till Kammarkollegiet senast den 30 mars 2021. Senast samma datum ska Jämställdhetsmyndigheten lämna en ekonomisk redovisning till Kammarkollegiet.

Jämställdhetsmyndigheten ska senast den 31 mars 2021 redovisa uppdraget till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet). Rekvisition, återbetalning och redovisningar ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

En målsättning i den tioåriga nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor är att i högre grad förhindra att våld överhuvud taget uppstår samt att förmå män och pojkar som utövar våld att upphöra med det. Målsättningen avser både insatser som riktas till hela befolkningen och insatser som riktas till grupper som enligt bästa tillgängliga kunskap har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld (s.k. universell respektive selektiv prevention).

Regeringen har tidigare gett stöd till primärpreventiva insatser, dvs. tidiga våldsförebyggande insatser riktade till allmänheten, och utvecklingen av våldsförebyggande program. Det är program som är riktade till en bred, yngre målgrupp och handlar om att förändra stereotypa könsnormer som kopplar samman maskulinitet och våld. En överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) 2018–2020 har bidragit till att främja användningen av effektiva våldsförebyggande program på lokal nivå, särskilt i förskola och skola. SKR bidrar också till genomförandet av en flerårig utvärdering av sådana insatser. Vid implementering på lokal nivå har även organisationer i det civila samhället fyllt en viktig funktion.

Jämställdhetsmyndigheten har 2018–2019 haft ett särskilt uppdrag om våldsförebyggande arbete (S2017/07218/RS). I redovisningen av uppdraget framhåller myndigheten att lokalt våldsförebyggande arbete ofta sker i

projektform med osäkra resursmässiga förutsättningar, att det på nationell nivå fortfarande saknas kunskap om verkningsfulla metoder och arbetssätt och att förvaltningen av de metoder som har utvecklats på området behöver säkerställas (Jämställdhetsmyndigheten, rapport 2019:11). På regeringens uppdrag tar Jämställdhetsmyndigheten även fram en forskningsöversikt över våldsförebyggande arbete i Sverige, inklusive arbete i skola och föreningsliv, inom hela området mäns våld mot kvinnor (A2019/02027/JÄM, A2019/01944/JÄM). Översikten bör vara en viktig utgångspunkt i arbetet med detta uppdrag.

Normer och värderingar grundläggs redan i låg ålder. Det är därför viktigt att våldsförebyggande insatser sätts in tidigt. Att förhindra att barn och ungdomar socialiseras in i ett system av hedersnormer är en förutsättning för att arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck som rättfärdigar kränkningar av barn, ungas och hbtq-personers rättigheter.

Det är också angeläget att våldsförebyggande verksamheter för barn och unga på lokal nivå över hela landet har tillgång till kvalitetssäkrat kunskaps- och metodstöd för primärpreventiva våldsförebyggande insatser med fokus på pojkar och unga män och att berörda verksamheter arbetar samordnat. Detta gäller skolor och förskolor men även fritidsverksamheter inklusive idrott.

Länsstyrelserna utgör det regionala navet för att bidra till spridningen av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I länsstyrelsernas uppdrag ingår att främja utvecklingen av primärpreventiva förebyggande insatser mot våld (S2017/07420/JÄM). Även det civila samhället är en viktig aktör när det gäller t.ex. idrott, folkbildning, trossamfund och ungdomsorganisationer, och organisationer som arbetar för att främja jämställdhet. I sin verksamhet har de en betydande påverkan på enskilda människor och samhället i stort. Viktiga insatser har redan inletts inom bland annat idrotten och andra folkrörelser som är betydelsefulla att omhänderta.

Det pågår redan förebyggande insatser på angränsande områden. Hit hör till exempel det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126), den samlade strategin för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020 och åtgärder för att utveckla kunskapsområdet sex och samlevnad. Det handlar också om regeringens

åtgärder mot gängkriminaliteten (34-punktsprogrammet), uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten att stärka arbetet mot att barn och unga respektive vuxna utnyttjas i prostitution och människohandel (A2019/01571/JÄM, A2019/00873/JÄM) och Länsstyrelsen Östergötlands nationella uppdrag mot hedersrelaterat våld och förtryck

Arbetet med våldsförebyggande insatser är tvärsektoriellt, vilket betyder att samverkan, engagemang och uthållighet är viktigt för arbetet. För fortsatt utveckling behöver mångfalden av insatser och sammanhang samlas och bedrivs mer samordnat för att skapa bättre översikt och ökade förutsättningar till kunskapsutbyte och effektivitet i arbetet.

Närmare om uppdraget

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att arbetet för att främja det primärpreventiva våldsförebyggande arbetet med fokus på pojkar och unga män på nationell nivå behöver bedrivs mer samlat. Syftet är att det primärpreventiva våldsförebyggande arbetet ska bli mer verkningsfullt och leda till en minskning av våld i hela samhället.

Därför ska Jämställdhetsmyndigheten lämna förslag på hur samordningen mellan olika berörda myndigheter kan stärkas när det gäller primärpreventiva våldsförebyggande insatser för att förebygga mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i ungas partnerrelationer. Förslagen ska tas fram i samverkan med Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten, Linköpings universitet (Barnafrid), Delegationen mot segregation, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna, bl.a. Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck), Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Statens skolverk och Socialstyrelsen. Jämställdhetsmyndigheten ska även i samverkan med övriga aktörer ta fram och lämna förslag om hur det våldsförebyggande arbetet kan följas upp på kort och lång sikt. Hänsyn ska tas till det arbete som redan pågår med förebyggande insatser inom de angränsande områden som redovisats ovan.

I arbetet ska Jämställdhetsmyndigheten ta tillvara pojkars och unga mäns egna synpunkter och erfarenheter. Jämställdhetsmyndigheten ska inom ramen för uppdraget ha ett tydligt funktionshinders-, hbtq-, ungdoms- och barnrättsperspektiv. I redovisningen av uppdraget ska Jämställdhetsmyndigheten redogöra för hur samverkan med andra berörda aktörer har genomförts.

På regeringens vägnar

Åsa Lindhagen

Johannes Evers Gester

Kopia till

Finansdepartementet/BA, OFA SFÖ
Justitiedepartementet/KRIM, PO
Utbildningsdepartementet/GV, S
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Socialdepartementet/FS, FOS, SF
Arbetsmarknadsutskottet
Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum
Brottsförebyggande rådet
Delegationen mot Segregation
Folkhälsomyndigheten
Länsstyrelserna
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Polismyndigheten
Socialstyrelsen
Statens skolverk
Sveriges Kommuner och Regioner